

Švietimo, mokslo ir sporto viceministrei Jolantai Urbanovič
Nacionalinės švietimo agentūros direktorei Rūtai Krasauskienei
Ugdymo turinio atnaujinimo stebėsenos grupei
Ugdymo turinio atnaujinimo veiklų koordinavimo grupei
Bendrųjų kompetencijų aprašų rengėjams

2020 m. liepos 17 d.
Vilnius

Dėl bendrojo ugdymo kompetencijų aprašų

Rengiami bendrųjų kompetencijų aprašai yra labai svarbūs tolesniam bendrųjų ir dalykinių programų rengimui, siekiant, kad bendrasis ugdymas geriau atlieptų ne tik šiandienos, bet ir ateities mokyklos ir visuomenės poreikius. Tačiau analizuodami pateiktus kompetencijų aprašus pastebėjome, kad juose stinga suderinamumo su Europos Sąjungos, Europos Tarybos ir Bendrųjų programų atnaujinimo gairių nuostatomis, taip pat trūksta elementų, kurie padėtų spręsti iššūkius, kurie iškilo dėl COVID-19 pandemijos metu ir, tikėtina, vėl iškils. Žemiau pateikiame apibendrintas ir konkrečias pastabas kompetencijų aprašams bei pasiūlymus jų tobulinimui.

1. Apibendrintos pastabos aprašams

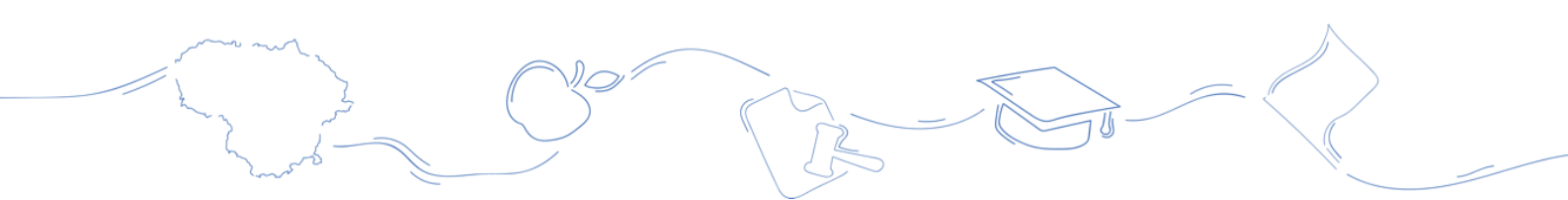
1.1. Kompetencijų aprašai yra labiau orientuoti į žinių ir gebėjimų stiprinimą, sunkiai „įskaitoma“, kaip programos prisidės prie vertybinių nuostatų plėtotės. Pamatinės vertybės – tokios, kaip demokratija, pagarba įvairovei, žmogaus teisėms, aplinkai ir kt. – yra įvardytos, tačiau detaliau neatskleidžiamos, todėl kyla rizika, kad praktikoje jos apskritai nebus ugdomos. Rezultatų aprašymuose per silpnai akcentuojamas teigiamas kultūrų įvairovės vertinimas, kuris skatintų tarpusavio supratimą ir prasmingą dialogą su „kitokiais“ žmonėmis ar žmonių grupėmis, kultūrų įvairovės visuomenėje teigiamą vertinimą ir pagarbą.

1.2. Kadangi kompetencijos integruojamos į bendrąsias programas šalia kitų horizontaliųjų temų, kyla grėsmė, kad šių kompetencijų plėtotė bus fragmentuota. Integruotas ar horizontalus kompetencijų ugdymas reikalauja visos mokyklos įsitraukimo, gebėjimo sukurti aplinką, kurioje šios kompetencijos, įskaitant vertybes, ne tik deklaruojamos, bet ir praktiškai ugdomos. Patirtis rodo, kad mokykloms reikia papildomų mokymų, pagalbos ir konsultacijų, kuriant tokią aplinką. Todėl labai svarbu išspręsti mokytojų rengimo ir jų kvalifikacijos tobulinimo kokybės, mokyklų darbo kultūros kaitos, kurios užtikrintų dalykų tarpusavio integraciją ir tokiu būdu tarpdalykinių kompetencijų sistemingą plėtotę, klausimus.

1.3. Kompetencijų aprašuose, ypač pilietiškumo, trūksta globalios/ pasaulio bei darnaus vystymosi dimensijų; kyla klausimų dėl piliečio bei pilietybės apibrėžimo, pasigendama refleksijos apie piliečio vaidmenį, t.y. aktyvų pilietiškumą. Šių nuostatų svarbą nuolat akcentuoja Europos Taryba, Europos Sąjungos ir Jungtinių Tautų institucijos, EBPO.

1.4. Visų kompetencijų aprašuose ypač trūksta dėmesio skaitmeniniams įgūdžiams, nors jų svarba deklaruojama tiek Lietuvos, tiek visos Europos atsigavimo planuose (Ateities ekonomikos DNR planas, Europos žaliasis kursas). Kaip rodo Europos Komisijos ir EBPO analizės, Lietuvoje skaitmeniniai įgūdžiai yra žemi, todėl jiems turėtų būti skiriamas išskirtinis dėmesys atnaujintame ugdymo turinyje.





Europos komisija yra įtraukusi skaitmeninį raštingumą į prioritetus (*A Europe fit for the digital age*) https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_en

Siūlome parengti atskirą skaitmeninės kompetencijos aprašą, taip pat į kiekvieną jau parengtą kompetencijų aprašą atskiru sandu įtraukti su skaitmeniniais įgūdžiais susijusias žinias, gebėjimus, vertybes ir jų raišką, pradedant nuo pradinio ugdymo. Skaitmeninio raštingumo kompetencija (skaitmeniškumas) – XXI a. technologinė higiena, t.y. žinios apie technologinius įrankius, procesus (naujus procesus pasaulyje), skaitmeninę informaciją, taip pat gebėjimas juos suvokti bei pasirinkti aktualiausius šiuolaikinius technologinius įrankius problemomis spręsti ir kompetentingai veikti skaitmeninėje visuomenėje.

Pabrėžiame, kad norint praktinius technologijų kūrimo įgūdžius ugdyti visuose ugdymo lygmenyse apjungiant skirtingas disciplinas, ši kompetencija turi būti ne tik numatyta ugdymo turinyje, bet turi būti numatytos tikslinės priemonės mokykloms, kurios užtikrintų:

1. Tęstinį visų dalykų mokytojų kompetencijų kėlimą:
 - Skirtingų technologinių įrankių pažinimas ir gebėjimas juos jungti.
 - Gebėjimas pritaikyti technologinę kūrybą savo disciplinoje.
2. Prieigą prie nuolat atnaujinamos tarpdisciplininės technologinės kūrybos mokymo medžiagos, kuri taupytų mokytojų pasiruošimo laiką bei būtų pritaikyta darbui klasėje.

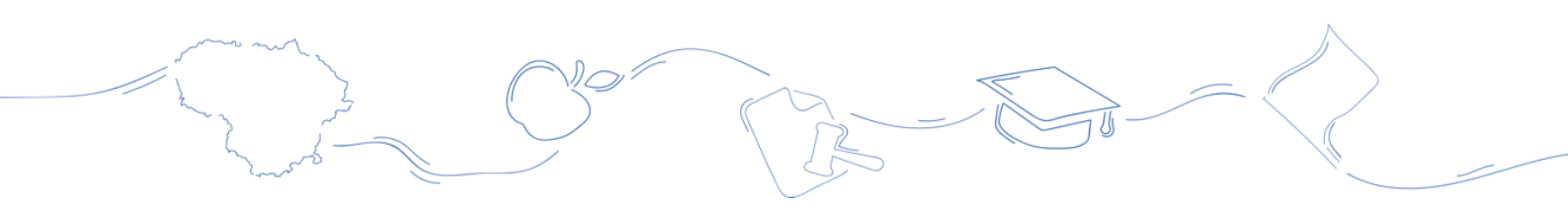
1.5. Kai kurie aprašyti siektini ugdymo rezultatai yra pernelyg abstraktūs, nepagrįstai netaikomi jaunesnėms mokinių amžiaus grupėms, nusakantys pasyvaus, o ne aktyvaus pobūdžio elgseną ir sunkiai įvertinami (detaliau prie konkrečių kompetencijų).

2. Pastabos konkrečioms kompetencijų aprašams:

2.1. Pilietiškumo kompetencija

2.1.1. Pilietiškumo kompetencijos aprašas įtvirtina siaurą, tik Lietuvos valstybės pilietybe apsiribojantį, pilietiškumo suvokimą. Apraše trūksta globalios/ pasaulio bei darnaus vystymosi dimensijų; kyla klausimų dėl piliečio ir pilietybės apibrėžimo bei pasigendama refleksijos apie piliečio vaidmenį, t.y. aktyvų pilietiškumą. Šių nuostatų svarbą nuolat akcentuoja Europos Taryba, Europos Sąjungos ir Jungtinių Tautų institucijos, EBPO.

2.1.2. Nors tam tikros nuorodos į darnaus vystymosi nuostatas yra pilietiškumo kompetencijų apraše, tačiau jos yra pernelyg abstrakčios ir neatskleistos ugdymosi rezultatuose. Pavyzdžiui, sande *Pilietinis tapatumas ir pilietinė galia* vienas iš raiškos rezultatų yra *ižvelgia problemas, kylančias pilietiniam tapatumui globaliame pasaulyje*, tačiau koncentruojant aprašymuose šis aspektas neaprašytas. Europos Tarybos Demokratinės kultūros kompetencijų (DKK) orientaciniuose metmenyse pabrėžiama globalios, darnaus vystymosi dimensijų svarba: pavyzdžiui, *vykdo aktyvaus pilietiškumo išipareigojimus ir pareigas vietas, nacionaliniu ar pasauliniu mastu; geba kritiškai įvertinti dinamišką žmogaus teisių sistemą ir nuolatinį žmogaus teisių plėtojimą įvairiuose pasaulio regionuose; geba paaiškinti, kokią įtaką gali daryti asmeniniai pasirinkimai, politiniai veiksmai ir vartojimo modeliai kitoms pasaulio šalims*. Todėl siūlome atitinkamai papildyti pilietiškumo kompetencijos koncentrus: *analizuoja ir teikia pavyzdžius, kaip žmonės skirtingose pasaulio vietose daro įtaką vienas kito gyvenimui; analizuoja ir aprašo, kaip žmogaus teisės bei kiti tarptautiniai susitarimai ir bendradarbiavimas daro įtaką nacionalinei politikai, žmonių gyvenimui, lyčių lygybei*.



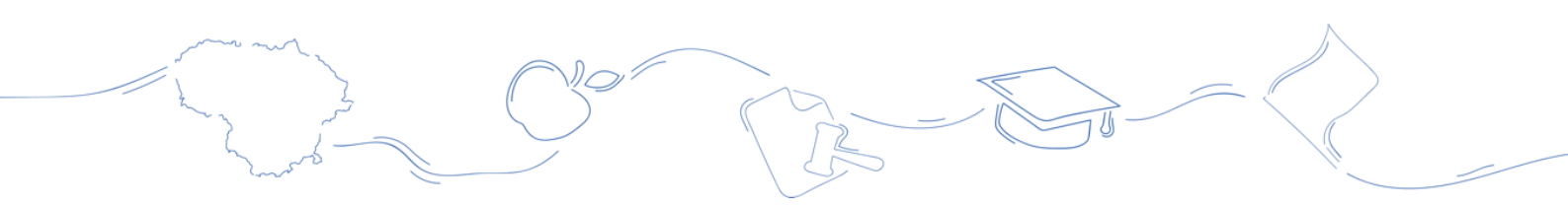
2.1.3. Sando *Pilietinis tapatumas ir pilietinė galia* raiškoje ir centruose naudojama piliečio apibrėžtis marginalizuoja (diskriminuoja) asmenis, gyvenančius Lietuvoje, bet neturinčius Lietuvos pilietybės (migrantai, pabėgėliai, užsienio šalių studentai, verslininkai, darbuotojai), kuriuos veikia priimami politiniai ar pilietiniai sprendimai valstybės ar bendruomenės lygmeniu ir kurie gali dalyvauti politiniuose ir pilietiniuose procesuose įvairiais būdais, įskaitant dalyvavimą savivaldoje, bendruomenines iniciatyvas, priklausymą interesų grupėms (pvz. kovojančioms prieš diskriminaciją ar klimato kaitą, už žmogaus teises ir kt.). Be to, šio sando raiškos formuluotė *Yra atviras kintančiam pilietiškumo supratimui, išvelgia problemas, kylančias pilietiniam tapatumui globaliame pasaulyje* formuoja nuostatą, kad globalaus pasaulio kontekstas kelia grėsmę asmens pilietiniam tapatumui. Piliečio tapatumas suprantamas siaurai, jį tapatinant tik su asmens turima konkrečios šalies pilietybe. Pabrėžtina, kad šiandieniniame ryšių ir įtakų susiaistytame pasaulyje turėtume pilietybės sampratą išplėsti ir už šalies ribų, siekdami ugdyti atvirus, su globaliais iššūkiais gebančius kovoti ateities piliečius. Platesnės pilietinio tapatumo sampratos svarbą pabrėžia tiek ES institucijos, propaguodamos europinės tapatybės vertybių sklaidą, tiek Europos Taryba ir EBPO. Be to, globaliojo pilietiškumo svarba įtvirtinta JT Darnaus vystymosi tiksluose kaip veiksnys, lemiantis švietimo kokybę. Siūlome rezultatuose naudoti atviresnę, įtraukią piliečio ir pilietybės sampratą ir tai atitinkamai atspindėti centruose, apjungiant dvi sando raiškas *Suvokia piliečio ir valstybės santykį <...>* ir *Supranta ir paaiškina, kas yra pilietis <...>*.

2.1.4. Sando *Pilietinis tapatumas ir pilietinė galia* raiškos *Suvokia piliečio ir valstybės santykį, save sieja su valstybe, žino ir paaiškina pagrindines piliečio teises ir pareigas, yra nusiteikęs priimti atsakomybę už valstybės raidą* centruose numatyti ugdymosi rezultatai visuose vaiko raidos etapuose, išskyrus 11-12 klases, yra daugiausia pasyvaus ar teorinio pobūdžio, todėl siūlome nuo pradinių klasių papildomai numatyti į aktyvų veikimą ir dalyvavimą orientuotus rezultatus.

2.1.5. Vertinant centrus ne visada aišku, kodėl skirtingi elementai yra atskirti vienas nuo kito. Pavyzdžiui, sando *Gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę* 1-2 klasėse numatyta ugdymosi rezultata *Bendrais bruožais nusako, kaip supranta demokratiją <...>* ir *diskutuoja su kitais apie demokratijos reikšmę <...>* siūlome išplėsti apjungiant bent 3 skirtingus elementus, pabrėžiant mokinių sąmoningą pasirengimą aktyviam dalyvavimui: *diskutuoja ir teikia siūlymus, kaip vaikai gali paveikti sprendimus ir bendradarbiauti vykstant demokratiniam procesams*.

2.1.6. Sando *Gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę* raiškoje *Jaučia socialinę atsakomybę už savo veiksmus ir jų pasekmes, dalyvauja darnios ekologinės (gamtos ir socialinio) aplinkos kūrimo* ir šio sando centruose integruojami darnaus vystymosi elementai, tačiau jie apsiriboja siauru, tik į aplinkosauginę dimensiją orientuotu požiūriu į darnų vystymąsi. Pasigendame dėmesio socialinei ir ekonominei darnaus vystymosi dimensijoms, kurios yra ne mažiau svarbios formuojant besimokančiųjų darnaus vystymosi nuostatas ir skatinant juos geriau suvokti visuomenėje vykstančių reiškinį ir iššūkių kompleksiskumą. Siūlome keisti šio sando ir jį lydinčių centrų formuluotes, pabrėžiant visas darnaus vystymosi dimensijas, ir įvedant tokius ugdymosi rezultatus, kurie padėtų besimokantiems suvokti visuomenės ir gamtos reiškinį kompleksiskumą, kylančias kontroversijas, formuotų elgseną ir nuostatas, leidžiančias savo asmeniniais veiksmais prisidėti ir (arba) inicijuoti bei dalyvauti iniciatyvose, prisidedančiose prie darnių bendruomenių kūrimo.

2.1.7. Sando *Gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę* raiškoje *Įsitraukia į bendruomenės gyvenimą, tirdamas problemas, inicijuodamas ir įgyvendindamas pokyčius bendruomenėje <...>* ir rezultatuose neįtraukiama tinklaveika, kuri yra patrauklesnė jauniems žmonėms telkimosi pagal interesus ir poveikio darymo forma; nepagrįstai išskirtas dalyvavimas tik jaunimo nevyriausybinėse organizacijose, išnyksta platesnė perspektyva. Aktyvaus dalyvavimo įvairiomis formomis trūksta ir šio sando raiškoje *Suvokia demokratiją ne tik kaip valstybės valdymo formą, bet ir*



kaip kasdienio gyvenimo būdą. Be to, dalyvavimą pilietinėje veikloje, NVO veikloje yra lengva pamatuoti, tačiau šiuo atveju yra svarbu kaip, kur dalyvaujama ir kodėl. Atsiranda pavojus, kad dalyvavimas vyks „pro forma“. Todėl siūlome išplėsti ugdymosi rezultata argumentuoja kodėl svarbu dalyvauti <...>. Taip pat kyla klausimų dėl ugdymosi rezultato dalyvauja rinkimuose, kuri siūlome švelninti, pvz., geba paaiškinti kodėl yra svarbu dalyvauti rinkimuose ir kitoje politinėje veikloje, domisi viešąja politika ir viešaisiais klausimais.

2.1.8. Sando Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms raiškose siūlome nuo pradinio ugdymo įtraukti pasirengimo praktiniam veikimui ir dalyvavimui rezultatus, tinkamai akcentuoti „vaikų teises“, pavyzdžiui: *išvardina ir vertina vaikų turimas teises Lietuvoje ir pasaulyje, ir kokių veiksmų vaikai gali imtis, kai šios teisės yra pažeidžiamos; geba paaiškinti, kodėl kiekvienas privalo gerbti kitų žmonių teises; geba apibūdinti su žmogaus teisėmis susijusias valstybių pareigas.*

2.1.9. Sando Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms 10-11 klasės koncentre akcentuojamas besimokančiųjų gebėjimas įvardyti ir analizuoti tik Lietuvos demokratijai kylančius iššūkius. Tokia formuluotė yra pernelyg siaura ir apsiriboja tik savo šalies problematikos studijomis. Manome, kad besimokantieji svarbu suvokti ir kitų šalių demokratijoms kylančius iššūkius, kurie šiandieninių globalizacijos procesų dėka gali turėti įtakos ir Lietuvos gyvenimui. Siūlome šio koncentro formuluotę išplėsti.

2.1.10. Sando Valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje raiškų centruose numatyti ugdymosi rezultatai yra pernelyg pasyvūs, neskatinantys ugdyti aktyvaus veikimo ir dalyvavimo įgūdžių. Raiškoje *Suvokia, kad valstybė stiprinama ne tik ją ginant, bet ir tausojant žmogiškuosius, kultūros ir gamtos išteklius. Ugdomi solidarumo jausmą <...>* centruose neatskleidžiamas socialinio solidarumo aspektas. O raiškos *Vertina Lietuvos dalyvavimą Europos Sąjungoje, NATO <...>* centruose pateikti rezultatai neskatina asmeninio indėlio tarptautinėse organizacijose suvokimo svarbos.

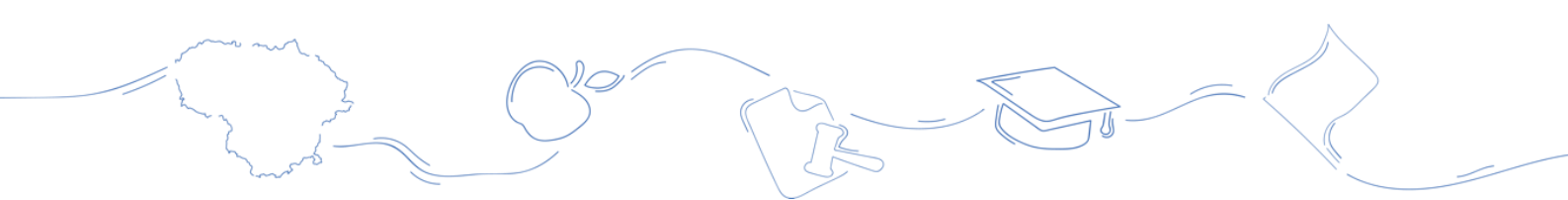
2.1.11. Terminas „tolerancija“ keistinas į „pagarba“, kadangi nurodo nelygiavertį santykį tarp skirtingų individų; informacijos analizę siūlome numatyti ne tik žiniasklaidos, bet ir socialinių tinklų priemonėse, kadangi jauni žmonės dažniau naudojami šiomis medijomis ir jose dažniau skleidžiamas nepatikimas turinys, dezinformacija, melagienos.

2.2. Komunikavimo kompetencija

2.2.1. Šios kompetencijos aprašas pernelyg lakoniškas ir techniškas, pasigendama etiško, pagarbaus komunikavimo nuostatų, neįtrauktas tarpkultūrinės komunikacijos sandas.

2.2.2. Vartojami bendriniai terminai ir aprašai, nepaaiškintos sąvokos ir jas sudarantys elementai (pavyzdžiui, *pritaiko pranešimą įvairioms komunikavimo situacijoms ir įvairiems adresatams įvairiose srityse; išreiškia save remdamasis gerosios praktikos pavyzdžiais; užtikrinti įvairialypę komunikacinę sąveiką*), todėl šios kompetencijos ugdymosi rezultatai visiškai priklausys nuo mokytojo individualaus supratimo ir gebėjimų. Neaiškios vartojamos sąvokos „kurti <...> komunikavimo kanalus, komunikavimo aplinką“.

2.2.3. Pernelyg menkas dėmesys skiriamas komunikavimui naudojantis skaitmeninėmis technologijomis, nors tai yra neatsiejama šiuolaikinio gyvenimo dalis. Todėl svarbu skaitmeninių kompetencijų ugdymą įtraukti nuo pat pirmosios klasės. Be to, ilgesnėje perspektyvoje planuojamas nuoseklus nuotolinio būdo



integravimas į bendrojo ugdymo procesą šią kompetenciją daro pamatine ne tik sąsajoje su komunikavimu, bet visomis kitomis bendrosiomis kompetencijomis.

2.2.4. Sandą *Pranešimo analizė ir interpretavimas* siūlome išplėsti ir apimti ne tik analizavimą bei atpažinimą, bet gebėjimą reaguoti į manipuliacinį, nepatikimą turinį, dezinformaciją.

2.2.5. Sando *Asmens identiteto pristatymo išsamumas* 11-12 klasės koncentre numatyta, kad besimokantysis *tikslingai formuoja asmeninį įvaizdį ir įsitraukia į būsimos profesijos komunikavimo diskursą*. Šiandieniniame pasaulyje, kuomet kalbame ne vien apie darbo rinkai reikalingų kompetencijų ugdymą, o apie asmens gyvenimui reikalingų kompetencijų plėtojimą, tokia formuluotė yra pernelyg siaura. Todėl siūlome išplėsti šio koncentro formuluotę, kuri apimtų ne tik asmens komunikacijos kompetencijos, reikalingos pasiruošimui profesinei karjerai, bet ir asmeniniam ir visuomeniniam gyvenimui, plėtojimą.

2.2.6. Siūlome konkretinti šios kompetencijos aprašą: (1) nuo pradinių klasių skirti daugiau dėmesio komunikacijai naudojantis skaitmeninėmis technologijomis; (2) parengti tarpkultūrinės komunikacijos sandą (arba bent jos raišką bei ugdymosi rezultatus) (3) įtraukti etiško komunikavimo nuostatas, ne tik realioje, bet ypač skaitmeninėje erdvėje; (4) patikslinti vartojamas sąvokas; (5) apibrėžiant konkrečius ugdymosi rezultatus.

2.3. Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencija

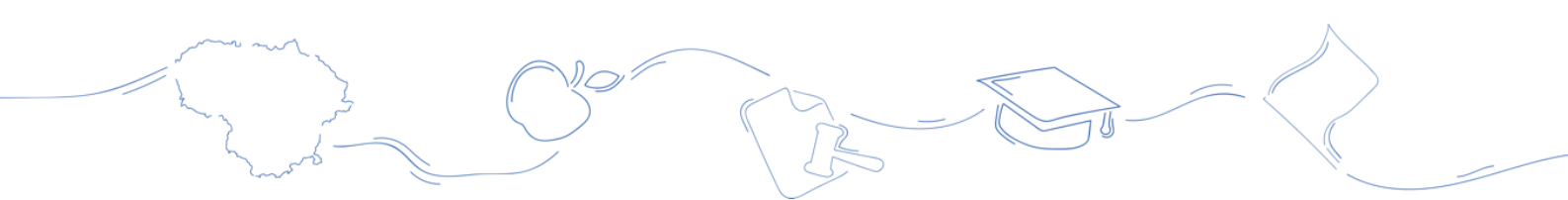
2.3.1. Siūlome įtraukti etiško bendravimo gebėjimų ir nuostatų formavimą skaitmeninėje erdvėje ir socialinėse medijose.

2.3.2. Bendravimo aplinka pernelyg siaurai lokalizuojama (šeima, klasė, (mokyklos) bendruomenė). Kadangi jauni žmonės yra linkę veikti vedini bendrų interesų ir tikslų, siūlome taip pat įtraukti tinklaveiką, t.y. interesų grupes, socialinius tinklus.

2.3.3. Sando *Empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas* raiškos *Atpažįsta individualius ir grupės panašumus ir skirtumus* siūlome papildyti ugdymosi rezultatais, atskleidžiančiais bendražmogiškas vertybes: *geba kritiškai įvertinti savo vertybes ir įsitikinimus; rodo pagarbą kitiems, nes pripažįsta visų asmenų teisę į orumą ir jų žmogaus teises*.

2.3.4. Siūlome labiau akcentuoti teigiamą kultūrų įvairovės vertinimą, įtraukiant papildomus ugdymosi rezultatus, pavyzdžiui, *pritaria nuomonei, kad visada reikėtų siekti tarpusavio supratimo ir prasmingo dialogo su žmonėmis ar žmonių grupėmis, kurie laikomi „kitokiais“; pritaria nuomonei, kad kultūrų įvairovė visuomenėje turėtų būti vertinama teigiamai ir gerbiama; rodo norą bendrauti su tais, kurie laikomi kitokiais nei jis pats; siekia ir vertina galimybes pabendrauti su kitokių vertybių, papročių ir elgsenų žmonėmis*. Šis elementas taip pat gali būti įtrauktas į pilietiškumo ir kultūrinės kompetencijos aprašus.

2.3.5. Kelia abejonių šeimos priskyrimas prie bendražmogiškų vertybių (*Analizuoja ir įvardija bendražmogiškas vertybes (pagarba sau ir kitiems, geranoriškumas, atsakomybė, pagalba, sąžiningumas, drąsa, savidrausmė, sveikata, šeima)* ir kiti su šeima siejami rezultatai yra diskriminaciniai vaikų, augančių be šeimos ar netradicinėse šeimose, požiūriu (taip pat, kaip ir siekiamas rezultatas *Apibūdina šeimos narių vaidmenis*).



2.3.6. Sando *Empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas* 11-12 klasės koncentre vienas iš ugdymosi rezultatų įvardijamas *Efektyviai vadovauja darbui grupėje*. Manome, kad toks ugdymosi rezultatas nėra tikslingas, vertinant individualius ir labai įvairius asmens gebėjimus ir skatinant darbo komandoje kultūrą. Siūlytume vietoje šio rezultato formuluoti tokį, kuris labiau pabrėžtų gebėjimą efektyviai „įdarbinti“ asmenines savybes ir gebėjimus dirbant komandoje.

2.4. Kultūrinė kompetencija

2.4.1. Kultūrinio išprusimo sando raiškos *Identifikuoja ir suvokia save kaip Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros laukų atsakingą ir aktyvų dalyvį* 11-12 klasės koncentre siūlome išplėsti formuluotės *Analizuoja, interpretuoja ir vertina lokalių, regioninių kultūros reiškinių įtaką šalies kultūrai* geografiją, neapsiribojant tik lokalių ir regioninių reiškinių įtakos Lietuvos kultūrai analize, bet įtraukiant ir Europos bei pasaulio kultūrinius kontekstus.

2.4.2. Kultūrinės kompetencijos apraše pasigendame besimokančiųjų etiškos ir atsakingos nuostatos į intelektinę nuosavybę. Siūlome papildyti aprašą nuostata apie sąžiningą ir etišką intelektinių kultūros produktų vartojimo elgseną (pavyzdžiui, intelektinių produktų (literatūros, dailės, muzikos kūrinių) naudojimo asmeniniais tikslais etika; kino, muzikos produkcijos vartojimas legaliose, o ne piratinėse platformose).

2.4.3. Svarbu pabrėžti, kad asmens pasaulėžiūra, kultūrinis tapatumas yra nuolat kintantys, o tam įtaką daro taip pat nuolat kintanti kultūrinė įvairovė. Todėl siūlome įtraukti šią nuostatą į sandą *Kultūrinis sąmoningumas*.

2.5. Kūrybiškumo kompetencija

2.5.1. Siūlome papildyti sando *Kūrimas* elementą *Etiškai veikia kurdamas vienas ar kartu su kitais, dalydamasis kūrybos rezultatais* įtraukiant aiškesnes nuostatas apie kūrybinės veiklos etiką intelektinės nuosavybės, emocinio ir socialinio jautrumo, darnaus vystymosi ir kt. atžvilgiais (eiškas kitų žmonių kūrybinių produktų panaudojimas savo kūryboje, kūrybinės veiklos poveikio atsižvelgiant į kitų žmonių vertybes ir įsitikinimus, klimato kaitos iššūkius ir pan. vertinimas).

2.5.2. Siūlome papildyti ugdymosi rezultatų aprašymus nuorodomis bei pavyzdžiais apie skaitmeninių (technologinių) kūrybos įgūdžių bei priemonių panaudojimą visuose kūrimo etapuose (nuo tyrinėjimo iki pristatymo).

2.5.3. Siūlome išplėsti kūrimo proceso bei tyrinėjimo dalyvių laukus, papildant interesų grupėmis, socialiniais tinklais ir kt.) bei įtraukiant socialinės aplinkos (kontekstų) kriterijus (pavyzdžiui, socialinio jautrumo, aplinkos apsaugos, žmogaus teisių, darnaus vystymosi ir kt.) į ugdymosi rezultatus, ankstinant juos nuo pradinių klasių.

Prašome atsižvelgti į pateiktus siūlymus ir papildyti kompetencijų aprašus. Esame pasirengę bendradarbiauti ir dalyvauti konsultacijose tiek kompetencijų apibrėžimo, tiek kitais ugdymo turinio atnaujinimo klausimais.

Nacionalinio švietimo NVO tinklo direktorė
Judita Akromienė

